

Enkelt verktyg för rapportering och budgetering i Excel

1 Situationsanalys/inledning

Excel är för många ekonomer den verktygslåda som står på bordet då ekonomisystemet inte kan leverera den funktionalitet som erfordras för student. Även om Excel kan laddas med data från externa källor så kan det innebära mycket pyssel för att skapa skräddarsydda rapporter och att samtidigt erhålla flexibilitet och stabilitet under rapportens livscykel. Nästa utmaning inträffar om hen vill skapa en budget och jämföra löpande mot utfallet och kanske modifiera budgeten vid behov i form av en prognos. Budgetuppgifterna måste lagras och Excel är ingen databashanterare och hantera enskilda Exceldokument i en fleranvändare miljö kan inte jag rekommendera.

1 Lösning

Steg ett är att låta Excel vara gränssnittet mot en databas där databasen (ett datalager) hämtar utfallet från i detta fall ekonomisystemet SE ect. I databasen lagras också budget och prognosuppgifter.

Steg två är att etablera en metod som avbildar innehållet i databasen på flikar eller områden i Excel där du själv styr vad som skall avbildas. Den stora fördelen med detta synsätt är att när väl data är på plats i det specificerade området så går det att utnyttja uppgifterna för olika analyser och presentationer där Excels stora förmåga kan utnyttjas.

Uppdraget i detta fall är att skapa en resultatrapport med olika saldonivåer med möjlighet att skapa en budget på kontogruppernivå där utfall och budget/prognos redovisas per period. Ett Exceldokument består av flera flikar. I detta fall sker all kontering enbart per konto. En flik utnyttjas. Fiken består av celler ordnade som en matris med kolumner och rader. Konstruktionen i detta fall bygger på ett regelverk som anger att kontogruppen definierar vilken rad som uppgiften tillhör och att perioden samt det jag kallar värdetyper anger vilken kolumn som uppgiften tillhör. Var rader och kolumner placeras är inte hårdlött. På så sätt går det att infoga "egna" rader och kolumner för olika salderingar/jämförelser mellan innehållet i matris.

Exempel:

	A	B	C	D	E
1			U	B	
2		Skapad 2019-10-29			
3		Period		201901	
4		Utfall/Budget	Utfall	Budget	Avvikelse
5		Kontogrupp			
6					
7	31	31 Rörelsens huvudintäkter	27 786 396	30 000 000	-2 213 604
8	35	35 Fakturerade kostnader	-8 371		-8 371
9	36	36 Rörelsens sidointäkter	280 865	0	280 865
10	37	37 Intäktskorrigeringar	52	0	52
11	38	38 Aktiverat arbete för egen räkning	43 472	0	43 472
12	39	39 Övriga rörelseintäkter			0
13		Summa rörelseintäkter	28 102 414	30 000 000	-1 897 586
14	41	41 Inköp av varor och material	-20 016 783	-23 000 000	2 983 217
15	46	46 Legoarbeten, underentreprenader	-811 101	-1 000 000	188 899
16		Summa råvaror förnödenheter	-20 827 884	-24 000 000	3 172 116
17					
18		Bruttovinst	7 274 530	6 000 000	1 274 530
19					

I kolumn A anges per rad vilken kontogrupp som resultatet/budgeten avser.

Rad 1 anges per kolumn värdetypen om värdet avser utfall med kod U eller Budget med kod B eller prognos etc.

Rad 2 anger vilken period som avses.

Kolumn A samt rad 1 och 2 kan döljas

Värdet för varje cell i matrisen är därmed bestämt. I resten av cellerna i fliken är det fritt fram för text eller formler. I kolumn 5 (E) och rad 13, 16 och 19 som syns i bilden finns formler. Med denna metod går det att skapa till exempel en komplett resultatrapport per period som sträcker sig över flera år med jämförelser om så önskas. Benämningen för kontogrupperna knappas in vid designen av rapporten men kan tekniskt hämtas från tabellen kontogrupper. Se dokument "Att skapa en egen kontoplan".

Genom att låsa hela fliken utom som exempel de gulmarkerade cellerna vilka är öppna för budgetvärden går det att förhindra oavsiktlig påverkan av flikens funktionalitet.

Om företaget även konterar på till exempel resultatenhet/kostnadsställe och vill budgetera även på dessa är det bra att utnyttja fler flikar och om även projekt finns med flera Exceldokument som kan spridas med automatik i organisationen.

2 Funktion

Dokumentet har i detta fall två där funktioner(moduler) är den ena hämtar data ur databasen tabellen periodsaldo. Först avläses kolumn A dvs 1 för att ta reda på vilka rader i fliken som innehåller kontogrupper och grupp per rad. Därefter avläses rad 1 för att ta reda på värdetypen dvs om en kolumn innehåller i detta fall utfallet eller budgeten etc. Därefter avläses rad 3 för att (skulle kunna vara rad 2) ta reda på vilken period som gäller per kolumn. Denna kunskap skapar en matris som talar om vilka värden som skall hämtas från tabellen periodsaldo. Först raderas befintliga värden och därefter läses aktuella värden in i cellerna. Den andra funktionen fungerar åt motsatt håll. Först raderas eventuella befintliga

värden av typen budget etc i tabellen periodsaldo. Därefter läses aktuella värden in från Excelfliken till tabellen periodsaldo.

Den stora finessen med denna konstruktionsprincip är flexibiliteten och robustheten. Det går att ändra designen i rapporten och skapa nya rader och kolumner (om kontoplanen ändras) utan kunskaper i programmering.